

ЗАКОН
О ФОНДУ И ФИНАНСИРАЊУ
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се статус, дјелатност, организација, приходи и начин коришћења средстава Фонда за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске (у даљем тексту: Фонд), као и услови, поступак и начин финансирања заштите животне средине и енергетске ефикасности.

Члан 2.

- (1) Оснивач Фонда је Република Српска (у даљем тексту: Република).
- (2) Права и одговорности оснивача из става 1. овог члана врши Влада Републике Српске (у даљем тексту: Влада).
- (3) Надзор над радом Фонда и примјеном одредаба овог закона врши министарство надлежно за заштиту животне средине (у даљем тексту: Министарство).

Члан 3.

- (1) Фонд послује под називом: Фонд за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске.
- (2) Фонд има својство правног лица са јавним овлашћењима и уписује се у судски регистар.
- (3) Сједиште Фонда је у Бањој Луци.

Члан 4.

Фонд управља и располаже средствима за послове и намјене утврђене овим законом у име и за рачун Републике.

Члан 5.

- (1) Имовину Фонда чине ствари, права и остала средства оснивача, као и средства која Фонд оствари на други начин у складу са законом.
- (2) Фонд за своје обавезе одговара својом имовином.

Члан 6.

Фонд не може без сагласности Владе оптеретити или отуђити непокретности и другу имовину и не може закључити друге правне послове чија вриједност прелази износ утврђен статутом Фонда.

Члан 7.

У обављању послова Фонд има јавна овлашћења за:

а) доношење рјешења обвезницима плаћања накнада прописаних законом којим се уређује одрживо управљање природним вриједностима и заштита животне средине (у даљем тексту: накнада),

б) утврђивање детаљнијих услова које морају испуњавати корисници средстава Фонда, услова и начина додјелјивања средстава, критеријума и мјерила за оцјењивање приједлога пројеката, односно захтјева за додјелјивање средстава која морају бити у складу са стратешким плановима републичких и локалних органа власти, вршењу надзора над реализацијом пројеката, начина праћења намјенског коришћења средстава и уговорених права и обавеза, као и других послова од значаја за додјелјивање и коришћење средстава Фонда, у складу са овим законом и

в) предузимање мјера према корисницима средстава Фонда за ненамјенско коришћење средстава и неиспуњавање уговорених права и обавеза.

Члан 8.

Дјелатност Фонда обухвата послове у вези са прикупљањем средстава, као и финансирањем припреме, спровођења и развоја програма, пројеката и сличних активности у области очувања, одрживог коришћења, заштите и унапређивања животне средине, те у области енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије, а нарочито:

а) стручне и друге послове у вези са прибављањем, управљањем и коришћењем средстава Фонда,

б) иницирање, финансирање, посредовање и контролу реализације пројеката из дјелокруга рада Фонда,

в) посредовање у вези са финансирањем заштите животне средине, енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије из средстава међународних организација, финансијских институција и тијела, као и страних правних и физичких лица,

г) континуирано праћење програма, пројеката и осталих активности кроз мјерљиве ефекте заштите животне средине, количину уштеђене енергије и новца, и смањење емисије загађивача,

д) вођење одвојених база података о програмима, пројектима и сличним активностима из подручја заштите животне средине, енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије, те о потребним и расположивим финансијским средствима за њихово остваривање,

ђ) подстицање, успостављање и остваривање сарадње са међународним и домаћим финансијским институцијама и другим правним и физичким лицима ради финансирања заштите животне средине, енергетске ефикасности, као и обновљивих извора енергије у складу са интересима заштите животне средине Републике, стратешким документима, акционим и санационим плановима и другим плановима и програмима, као и закљученим међународним уговорима за намјене утврђене овим законом и

е) обављање других послова који су у вези са подстицањем и финансирањем заштите животне средине, енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије, утврђених прописима којима се регулише област заштите животне средине, енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије.

Члан 9.

(1) Енергетска ефикасност, у смислу овог закона, представља развој и примјену технологија и мјера којима се остварују енергетске уштеде у сврху смањења исцрпљивања фосилних горива и смањења негативних утицаја на животну средину.

(2) Обновљиви извори енергије, у смислу овог закона, представљају:

а) облике енергије који се у природи могу наћи у слободном облику (биомаса, ријечни токови, сунце, вјетар, геотермална енергија, аеротермална енергија, биогасови и слично) и користе се локално у сврху повећања енергетске ефикасности,

б) електричну, топлотну или механичку енергију произведену из енергије сунца, биомасе, геотермалне енергије, биогасова, вјетра или водених токова, која није намијењена за продају и није обухваћена неким од стимулативних мјера, а користи се локално у објекту/згради у коме је дјелимично или у потпуности произведена.

Члан 10.

У обављању своје дјелатности Фонд обезбјеђује финансијску подршку за остваривање циљева и начела заштите животне средине и унапређења енергетске ефикасности, дефинисаних у републичким стратешким документима и локалним еколошким акционим плановима јединица локалне самоуправе, ради подизања квалитета системског и цјеловитог очувања животне средине, очувања природних заједница и рационалног коришћења природних добара и енергије, као основних услова одрживог развоја, те остваривања права човјека на здраву животну средину.

Члан 11.

(1) Фонд доноси средњорочни програм рада, финансијски и годишњи план рада.

(2) Средњорочним програмом рада утврђује се правац, динамика и политика развоја Фонда за период који не може бити краћи од три године.

(3) Влада даје сагласност на средњорочни програм рада, уз претходно прибављена мишљења Министарства и министарства надлежног за послове енергетике.

(4) Фонд доноси годишњи план рада и финансијски план, којим планира послове за наредну календарску годину, а доносе се најкасније до 15. децембра текуће године за наредну календарску годину.

(5) Влада даје сагласност на годишњи план рада и финансијски план Фонда, уз претходно прибављена мишљења Министарства и министарства надлежног за послове енергетике.

(6) Годишњи извјештај о извршењу плана рада и финансијског плана Фонд доставља Влади на усвајање посредством Министарства уз претходно прибављено мишљење министарства надлежног за послове енергетике, најкасније до 31. марта текуће за протеклу годину.

(7) Извјештај из става 6. овог члана обавезно садржи квантитативни приказ остварених циљева у области заштите животне средине, количине уштеђене енергије и новца и смањења емисије загађивача.

(8) У програму рада, финансијском плану и извјештајима одвојено се приказују програми и пројекти за област заштите животне средине од пројеката и програма за област енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије.

(9) Фонд подноси извјештај о свом раду и финансијски извјештај за претходну годину Народној скупштини, најкасније до 30. априла текуће године.

Члан 12.

(1) Општи акти Фонда су статут и други акти којима се на општи начин уређују одређена питања.

(2) Статут Фонда доноси Управни одбор Фонда по претходно прибављеном мишљењу Министарства.

(3) Влада даје сагласност на статут Фонда.

(4) Статут Фонда садржи одредбе о: називу и сједишту Фонда, органима Фонда, начину одлучивања органа, заступању и представљању, макроорганизацији, правима, обавезама и одговорностима запослених и о другим питањима од значаја за рад Фонда.

Члан 13.

(1) Под другим општим актима из члана 12. став 1. овог закона подразумевају се акти којима се утврђују услови које морају да испуњавају корисници средстава Фонда, услови и начин дојеле средстава Фонда, критеријуми и мјерила за оцјену захтјева за дојелу средстава Фонда, начин праћења намјенског коришћења средстава и уговорених права и обавеза, начин обављања послова Фонда, као и друга питања од значаја за рад Фонда.

(2) Опште акте из става 1. овог члана доноси Управни одбор Фонда уз претходно прибављено мишљење Министарства и министарства надлежног за послове енергетике.

Члан 14.

(1) Органи Фонда су управни одбор и директор.

(2) Управни одбор има седам чланова које именује и разрјешава Влада.

(3) У Управни одбор Фонда Влада именује представнике:

а) министарства надлежног за заштиту животне средине,

- б) министарства надлежног за послове енергетике,
 - в) министарства надлежног за водопривреду,
 - г) министарства надлежног за финансије,
 - д) Економско-социјалног савјета Републике Српске,
 - ђ) научних и стручних организација на приједлог Министарства науке и технологије и
 - е) Привредне коморе Републике Српске.
- (4) Директора именује и разрјешава Влада, по поступку јавне конкуренције.
- (5) Мандат органа из става 1. овог члана траје четири године.
- (6) Запослени у Фонду не могу бити чланови Управног одбора Фонда.

Члан 15.

Управни одбор Фонда:

- а) доноси статут и опште акте Фонда,
- б) доноси средњорочни програм рада, финансијски план и годишњи план рада,
- в) усваја извјештај о извршењу годишњег плана рада и финансијског плана,
- г) усваја завршни рачун Фонда,
- д) одлучује о коришћењу средстава Фонда у складу са овим законом и статутом Фонда,
- ђ) доноси пословник о своме раду и
- е) обавља и друге послове у складу са овим законом и статутом Фонда.

Члан 16.

Директор Фонда:

- а) представља и заступа Фонд,
- б) организује и руководи радом Фонда,
- в) одлучује о правима из радног односа запослених у Фонду,
- г) стара се и одговара за законитост рада, коришћење и располагање имовином Фонда,
- д) предлаже акте које доноси Управни одбор Фонда,
- ђ) извршава одлуке оснивача и Управног одбора Фонда,
- е) доноси правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Фонду, уз претходно мишљење Министарства, министарства надлежног за послове енергетике и сагласност Владе, и
- ж) обавља и друге послове у складу са овим законом и статутом Фонда.

Члан 17.

Средства за финансирање Фонда, заштите животне средине, енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије у складу са овим законом обезбјеђују се из намјенских средстава:

- а) накнаде коју плаћају загађивачи животне средине,
- б) накнаде за оптерећивање животне средине отпадом,

в) накнаде за заштиту вода коју плаћају власници транспортних средстава која користе нафту или нафтне деривате у складу са Законом о водама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 50/06 и 92/09),

г) средстава остварених по основу међународних програма, пројеката и других активности у области заштите животне средине, енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије,

д) прилога, донација, поклона и помоћи и

ђ) из других извора у складу са законом.

Члан 18.

(1) Загађивачи животне средине, обвезници плаћања накнада из члана 17. т. а) и б) овог закона су:

а) правна и физичка лица чије дјеловање директно или индиректно узрокује загађење животне средине у смислу Закона о заштити животне средине, других закона и међународних прописа,

б) правна и физичка лица која производе или увозе производе/робу, који су штетне твари или их садрже, у складу са Законом о заштити животне средине, другим прописима и међународним прописима, односно производе/робу који могу значајније да оптерете животну средину,

в) правна и физичка лица која производе или увозе производе/робу који последице употребе постају посебни токови отпада,

г) енергетски субјекти који обављањем енергетске дјелатности емитују у атмосферу угљен-диоксид (CO₂), сумпор-диоксид (SO₂), азотне оксиде (NO_x) и чврсте честице,

д) правна и физичка лица која оптерећују животну средину одбацивањем отпада.

(2) Физичка лица из става 1. овог члана су предузетници који обављају дјелатност у своје име и за свој рачун ради стицања добити у складу са прописом који регулише занатско-предузетничку дјелатност.

Члан 19.

Накнаде из члана 17. т. а) и б) овог закона које плаћају обвезници плаћања накнада дефинисани чланом 18. овог закона обрачунавају се према следећим критеријумима, а на основу података које Министарство води у Регистру постројења и загађивача, и то:

а) врсти, количини или особини емисија из појединог извора,

б) врсти, количини или особини емисија произведеног или одложеног отпада,

в) садржају материја штетних по животну средину у сировини, полупроизводу и производу,

г) количини, јачини утицаја и врсти емисије загађујућих материја, које имају директан или индиректан утицај на животну средину, те других захвата или појава неповољних за животну средину,

д) врсти енергената, начину и условима производње енергије и

ђ) количини и врсти отпада којим се оптерећује животна средина.

Члан 20.

(1) Рјешење о плаћању накнада из члана 17. т. а) и б) овог закона Фонд доноси за период од једне календарске године, а плаћање се врши мјесечно, и то најкасније до петнаестог дана текућег мјесеца за протекли мјесец.

(2) Рјешење из става 1. овог члана доноси се на основу посебних аката Владе којима се одређују врсте загађивања, производи који послије употребе постају посебни токови отпада, критеријуми за обрачун накнада и обвезници, висина и начин обрачунавања плаћања накнада.

(3) Накнаде из става 1. овог члана уплаћују се на рачун јавних прихода буџета Републике Српске и распоређују се на рачун Фонда.

(4) Обвезници плаћају накнаде на основу рјешења из става 2. овог члана.

(5) Против рјешења Фонда може се изјавити жалба Министарству у року од осам дана од дана пријема рјешења, посредством Фонда.

(6) По жалби на првостепено рјешење Фонда из става 4. овог члана рјешава министар надлежан за заштиту животне средине (у даљем тексту: министар).

(7) На захтјев обвезника, Фонд може да доноси рјешење за плаћање накнаде и за обрачунски период краћи од једне календарске године у случају престанка пословања, статусне промјене која доводи до престанка рада обвезника или промјене дјелатности обвезника плаћања накнаде.

Члан 21.

(1) У погледу плаћања накнада из члана 17. т. а) и б) овог закона, за обрачун камате за доцњу у плаћању, принудну наплату и остало што није посебно прописано овим законом, примјењују се одредбе закона којима се уређује порески поступак.

(2) Принудну наплату из става 1. овог члана врши Пореска управа Републике Српске у складу са прописима којима се регулише порески поступак, а по достављању извршног рјешења Фонда.

(3) Извршним рјешењем из става 2. овог члана утврђује се главни дуг и висина камате на доспјели дуг, као и трошкови поступка.

Члан 22.

(1) Обвезник има право на враћање већ плаћене накнаде за збрињавање отпада, уз приложену царинску декларацију да је роба извезена са територије Републике.

(2) На захтјев обвезника из става 1. овог члана Фонд доноси рјешење о враћању накнаде у складу са прописом који регулише општи управни поступак.

(3) Против рјешења Фонда може се изјавити жалба Министарству у року од осам дана од дана пријема рјешења, посредством Фонда.

(4) По жалби на првостепено рјешење Фонда из става 2. овог члана рјешава министар.

Члан 23.

(1) Средства Фонда користе се за финансирање заштите животне средине, енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије, у складу са законом, статутом, програмом рада Фонда, као и стратешким документима Републике, а нарочито за:

- а) заштиту, очување и побољшање квалитета ваздуха, воде, земљишта и шума, као и ублажавање ефеката промјене климе и заштиту озонског омотача,
- б) санирање депонија отпада, подстицање смањења настанка отпада, поновну употребу и рециклажу отпада,
- в) подстицање на увођење технолошких процеса који смањују или потпуно елиминишу негативне утицаје на животну средину,
- г) заштиту и очување биодиверзитета и геодиверзитета,
- д) подстицање одрживог коришћења заштићених природних добара,
- ђ) подстицање одрживог развоја руралних подручја,
- е) подстицање унапређивања енергетске ефикасности,
- ж) подстицање реализације пројеката енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије у јавном сектору,
- з) подстицање коришћења и истраживања обновљивих извора енергије и њиховог коришћења у сврху повећања енергетске ефикасности,
- и) подстицање чистијег транспорта,
- ј) подстицање образовних, истраживачких, иноваторских и развојних студија, програма и пројеката из области заштите животне средине и
- к) финансирање програма еколошког образовања и јачања јавне свијести о питањима очувања животне средине и одрживог развоја.

(2) Фонд може учествовати и у финансирању програма, пројеката и других активности на територији Републике за намјене из става 1. овог члана ако их организују и финансирају међународне организације, финансијске институције и тијела или друга страна правна лица.

Члан 24.

(1) Корисници средстава Фонда су сва правна и физичка лица која имају сједиште, односно пребивалиште на територији Републике (у даљем тексту: корисници).

(2) Средства Фонда додјелују се корисницима ради финансирања програма, пројеката и студија утврђених овим законом, посредством подстицајних средстава, донација, бесповратних средстава и помоћи.

(3) Средства из става 2. овог члана додјелују се на основу јавног конкурса који објављује Фонд и на основу одлуке Владе о суфинансирању програма, пројеката и осталих активности при реализацији стратешких докумената Владе.

(4) Начин коришћења средстава Фонда утврђује се општим актима Фонда у складу са овим законом.

Члан 25.

(1) Корисници су обавезни да средства користе намјенски, на начин и у роковима утврђеним уговором о коришћењу средстава.

(2) Фонд прати, анализира и врши надзор над реализацијом пројеката и намјенским коришћењем средстава.

(3) Ако корисник додијељена средства не користи на начин и за намјене утврђене уговором, дужан је да ненамјенски утрошена средства врати Фонду, а за штету нанесену Фонду одговара на начин утврђен уговором о коришћењу средстава и у складу са важећим прописима.

Члан 26.

(1) Фонд је обавезан да води евиденцију обвезника плаћања накнаде (у даљем тексту: обвезник).

(2) Обвезник из става 1. овог члана дужан је да у року од 30 дана од дана настанка промјене пријави Фонду:

а) промјену власништва, закупа или другог права обвезника,

б) почетак рада новог појединачног извора загађења,

в) промјену у раду извора загађења која има утицај на животну средину и

г) датум и ефекте трајног затварања постојећег извора загађења.

(3) Упис обвезника у евиденцију из става 1. овог члана обавља се на основу рјешења које доноси Фонд.

(4) Министар доноси Правилник о облику, садржају и начину вођења евиденције обвезника плаћања накнада.

(5) Евиденција из става 1. овог члана је јавна.

Члан 27.

(1) Рад Фонда је јаван.

(2) Фонд благовремено и истинито, а на начин прописан статутом Фонда, обавјештава јавност о обављању дјелатности за коју је основан.

(3) Фонд је дужан да јавности и средствима јавног информисања на њихов захтјев даје информације о обављању послова из своје дјелатности, те да им омогући увид у захтијевану документацију, у складу са Законом о слободи приступа информацијама.

(4) Фонд може ускратити давање информације ако је прописана као службена или пословна тајна.

Члан 28.

Новчаном казном од 200 КМ до 1.000 КМ казниће се за прекршај одговорно лице у Фонду ако:

а) не води евиденцију обвезника плаћања накнаде (члан 26. став 1),

- б) не доставља извјештаје о остваривању програма рада Фонда у прописаном року или на захтјев Министарства и Владе (члан 11. став 8) и
в) благовремено и истинито не обавјештава јавност о обављању своје дјелатности за коју је основан на начин прописан статутом Фонда (члан 26. став 2).

Члан 29.

(1) Влада ће у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона донијети акта из члана 20. став 2. овог закона.

(2) Министар ће, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона, донијети правилник о облику, садржају и начину вођења евиденције обвезника плаћања накнада из члана 26. став 4. овог закона.

Члан 30.

(1) Надзорни одбор Фонда престаје да ради даном ступања на снагу овог закона.

(2) Влада ће, у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона, извршити именовање чланова Управног одбора Фонда и расписати јавни конкурс за избор и именовање директора Фонда, у складу са овим законом.

(3) Фонд ће, у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона, ускладити пословање и опште акте са одредбама овог закона.

Члан 31.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о Фонду за заштиту животне средине („Службени гласник Републике Српске”, бр. 51/02 и 53/07).

Члан 32.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 01-1703/11
Датум: 03. новембар 2011. године

ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Мр Игор Радојичић